

Helhetlig arbeid rundt sårbare barn

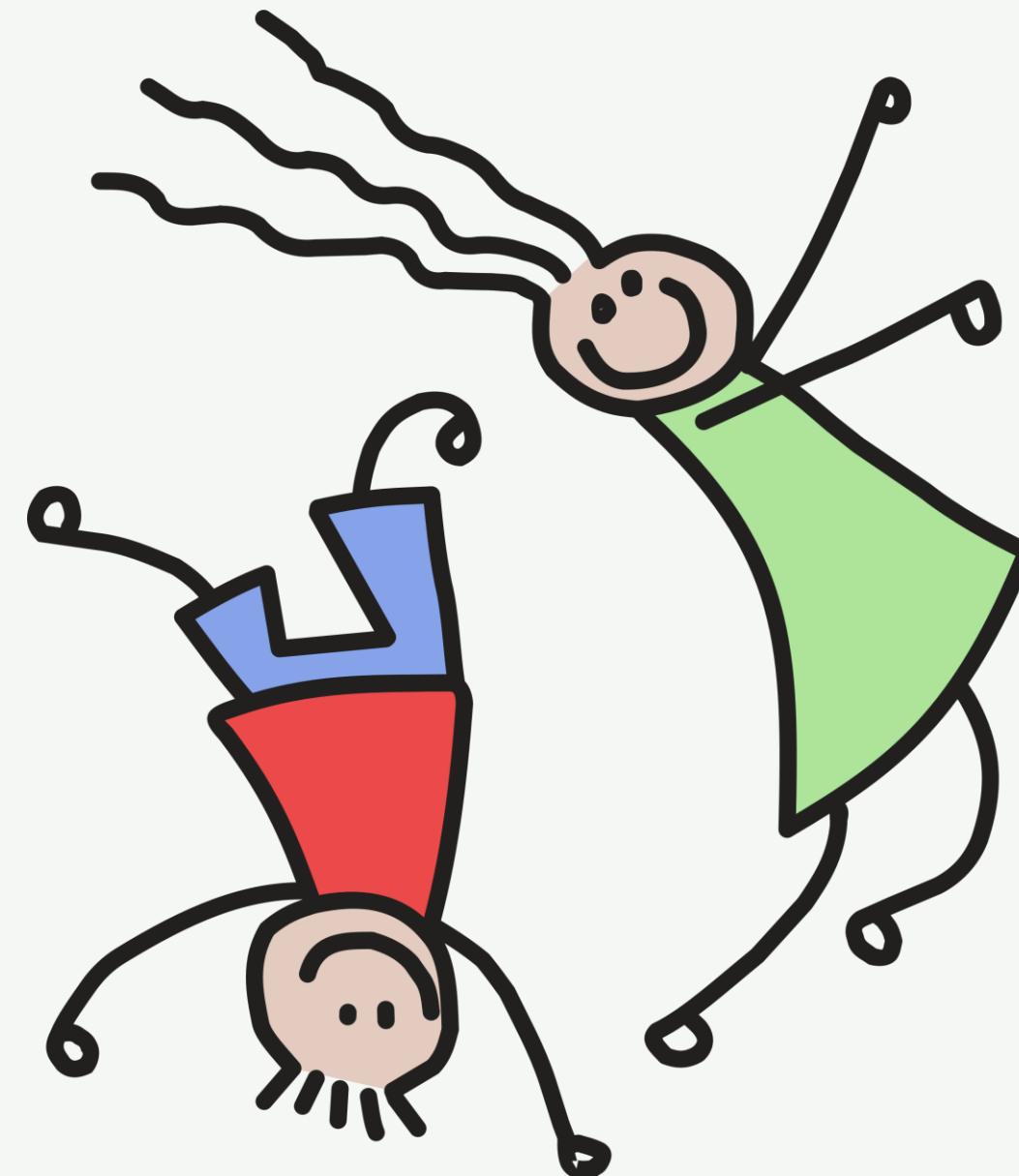
Jannike Smedsplass
Spesialrådgiver grunnskoleavdelingen
Bærum kommune

Sammen skaper vi fremtiden

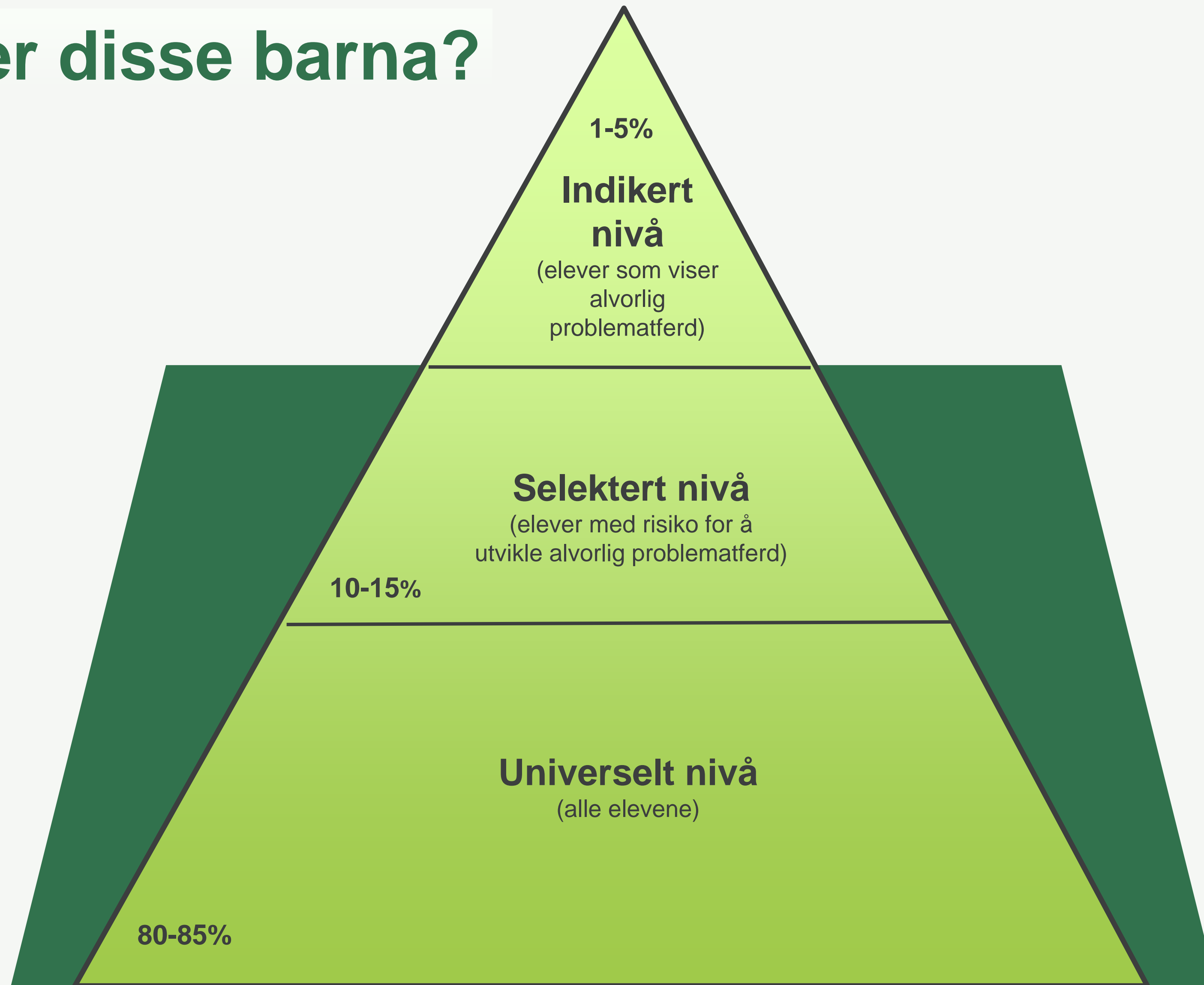
MANGFOLD - RAUSHET - BÆREKRAFT

Hva skal vi innom?

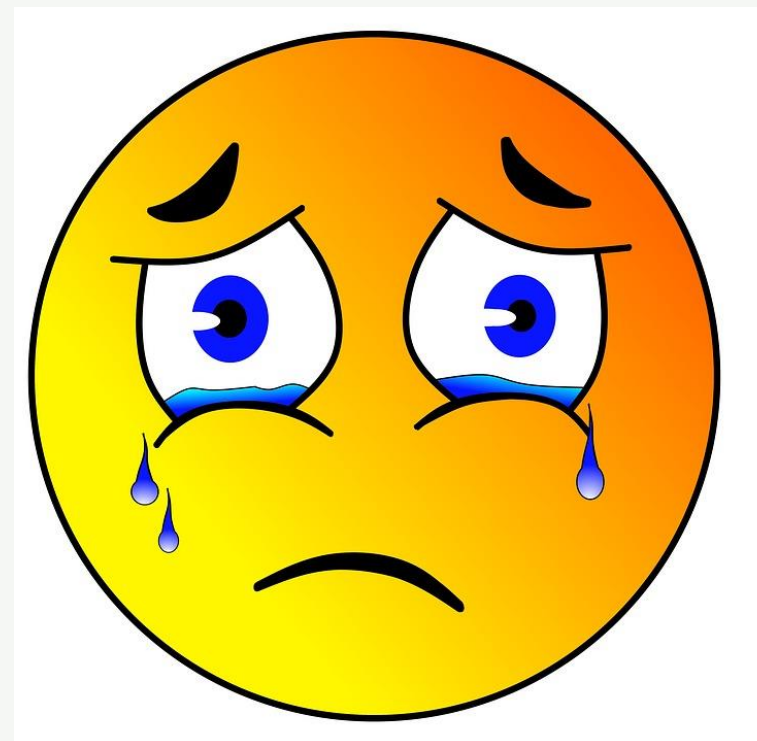
- ▶ Hvem er de barna som strever og hva strever de med?
- ▶ Hva skal til for at de skal lykkes?
- ▶ Hvordan kan vi bli bedre i vårt helhetlige arbeidet med sårbare barn som viser en utfordrende atferd?

Hvem er disse barna?

Hva kjennetegner barn som viser utfordrende atferd?

Hva sier voksne i barnehage og skole/SFO?

- ▶ Slår
- ▶ Sparker
- ▶ Biter
- ▶ Spytt
- ▶ Sier stygge ting
- ▶ Truer
- ▶ Svarer stygt
- ▶ Nekter å følge beskjeder
- ▶ Stikker av

Vi ser:

- ▶ Barn som er i opposisjon
- ▶ Strever med frustrasjon og sinne
- ▶ Utfordrer oss psykisk og fysisk
- ▶ Skaper et utrygt læringsmiljø for seg selv og andre
- ▶ Gjør voksne utrygge i yrkesutøvelsen

Hva strever disse barna med?

Ross Green 2012

Vansker med å:

- håndtere overganger, skifte fra en tenkemåte eller oppgave til en annen
- gjøre ting i en logisk eller forhåndsbestemt rekkefølge
- holde ut med utfordrende eller kjedelige oppgaver
- Dårlig tidssans
- holde fokus
- beregne de sannsynlige utfall eller konsekvenser av handlinger (impulsiv)
- vurdere flere løsninger på et problem
- uttrykke bekymringer, behov eller tanker i ord
- forstå det som blir sagt
- håndtere følelsesmessige reaksjoner på frustrasjon for å kunne tenke rasjonelt
- Kronisk irritabilitet og/eller angst forhindrer i betydelig grad evnen til problemløsning eller øker frustrasjon

Ross Green 2012

- se «grå» nyanser / konkret, bokstavelig, svart-hvit tenkning
- avvike fra regler og rutiner
- håndtere det som er uventet, utydelig, usikkert eller nytt
- skifte fra opprinnelig plan, ide, eller løsning
- ta i betraktning de situasjonelle betingelser som antyder et behov for å justere en handlingsplan
- Lite fleksible, upresise tolkninger/kognitive forvrengninger eller fordommer (f.eks. «aller er ute etter å ta meg» «Ingen liker meg» «Du skylder bestandig på meg» «Det er urettferdig» «Jeg er dum»)
- forholde seg til eller tolke sosiale tegn/ dårlig persepsjon av sosiale nyanser.
- starte samtaler, komme inn i grupper, komme i forbindelse med folk / mangler andre grunnleggende sosiale ferdigheter
- få oppmerksomhet på hensiktsmessige måter
- vurdere hvordan egen atferd påvirker andre
- være empatisk med andre, se den andres perspektiv eller synspunkt
- vurdere hvordan de oppfattes av andre, eller er ansett av andre
- Sensoriske/motoriske utfordringer

4 dimensjoner (Carter)

Alvorlige atferdsproblemer

Høyt på:

- ▶ **Temperament** – genetisk/medfødt (kan lære selvregulering, håndtere sine egne negative følelser).
 - ▶ Kan overføres til ressurser med autoritative voksne.
- ▶ Grad av **aggressive handlinger** – negative handlinger (voksne må fokusere på handlingen og gripe inn).
- ▶ **Tidlig autoritetskonflikt** – mønster av motstand mot voksne (trass).

Lavt på:

- ▶ **Empati**

Mennesker vi liker å være sammen med

- ▶ Smiler ofte
- ▶ Hilser
- ▶ Er inviterende (du føler deg velkommen)
- ▶ Konverserer (ikke for mye, ikke for lite og ikke for tøft)
- ▶ Deler
- ▶ Gir komplimenter
- ▶ Har et tiltalende ytre

Kontroll

Autoritær

Autoritativ

Varme

Forsømmende

Ettergivende

Hvordan lykkes?

Pål Roland

- ▶ Kompetanse = utdanningsnivå + erfaring
- ▶ Kapasitet = kompetanse + motivasjon + gode verdier (holdninger)

Trappa til Ingrid Lund

← Handling

← Kunnskap

← Holdninger

Det er viktig å være i balanse

Krav til barnet

Innsats fra voksne

Det kreves to for å danse tango: Et barn som mangler ferdigheter **og** omgivelsene som forlanger disse ferdighetene.

Prosjekt 2019 - 2021

Helhetlig arbeid med sårbare barn som viser utfordrende atferd

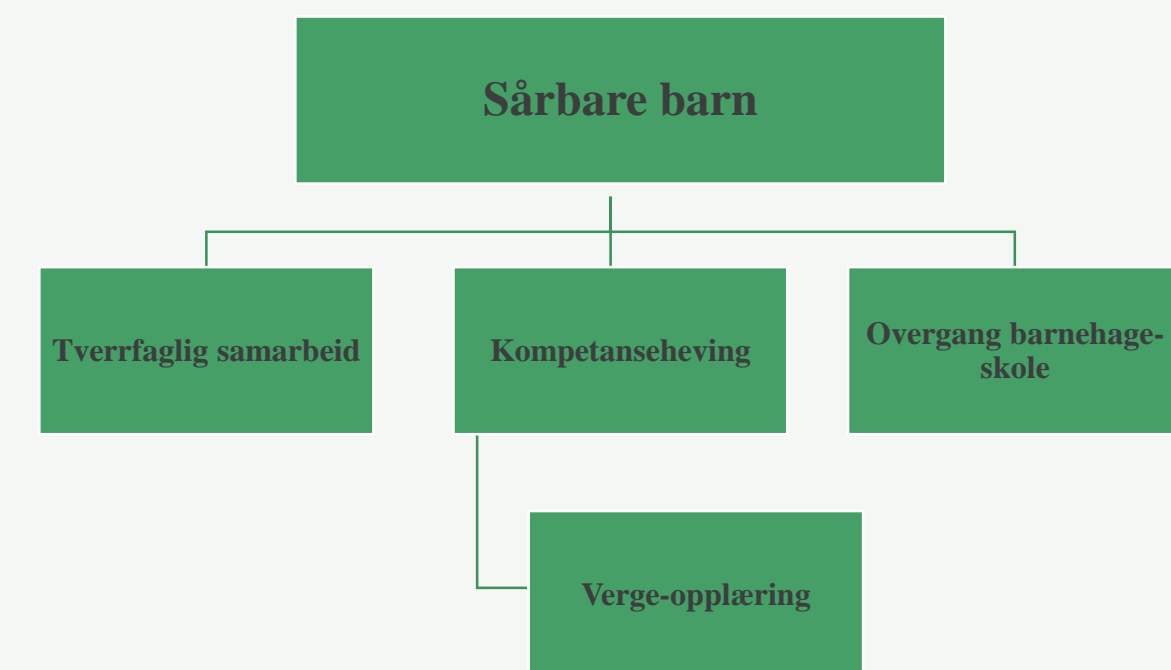
- ▶ Hvordan skal vi jobbe i barnehage og skole for å hjelpe disse barna?
- ▶ Hva trenger vi av kompetanse i barnehage og skole?
- ▶ Hvordan skal vi samarbeide kommunalt til det beste for barna?

Tre massive endringer er nødvendige:

1. En dramatisk forbedring i å forstå de faktorer som utløser utfordrende atferd hos barn.
2. Skape forebyggende mekanismer for å hjelpe disse barna, i stede for å møte barna med reaksjoner.
3. Skape prosesser som gjør at vi jobber med problemer i samarbeid.

Tre fokusområder

- ▶ Overgang fra barnehage til skole/SFO
 - ▶ Identifisere barn i risiko
 - ▶ Tidlig samarbeid barnehage/skole
 - ▶ Styrke overgangen
- ▶ Kompetanse i barnehage og skole
 - ▶ Positive holdninger til barn som strever
 - ▶ Kunnskap om barn som strever
 - ▶ Ferdigheter i å håndtere barn som strever
- ▶ Tverrfaglig samarbeid til det beste for barnet
 - ▶ Alle på samme lag rundt barnet

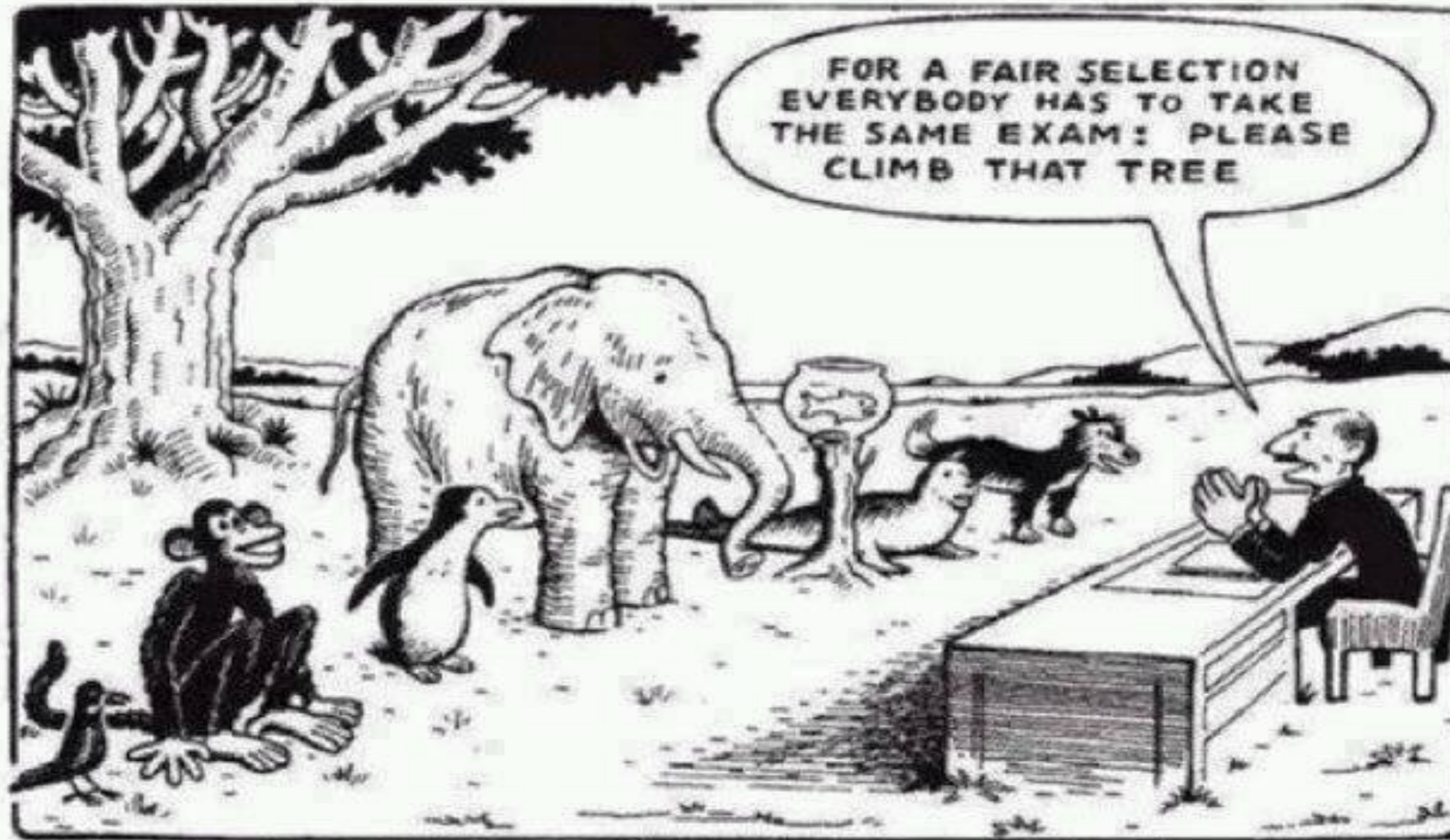
Veien videre

Prosjekt - helhetlig arbeid med sårbare barn som viser utfordrende atferd

- ▶ Samarbeid med verge
 - ▶ Mange skoler har gjennomført basiskurs for 6-8 ansatte
 - ▶ Alle ansatte i skole og SFO har vært på 3 timer teorikurs
 - ▶ To ansatte på ressurspersonkurs
- ▶ Nettverk for ressurspersoner
 - ▶ Samling med verge
 - ▶ Samling med refleksjon og erfaringsdeling
 - ▶ Faglig påfyll
- ▶ Tverrfaglig samarbeid med barnehage, skole, helse, PHT, PPT og barnevern
 - ▶ Fokus på hvem kan bidra med hva
 - ▶ Hvordan skal vi jobbe helhetlig til det beste for barna

Fem råd helt til slutt

- ▶ Når du behandler barn med utfordrende atferd som om de har en utviklingsforsinkelse, og viser den samme medlidenhet og tilnærming som du ville ha gjort med enhver annen lærevanske, vil de respondere mye bedre.
- ▶ Barn som oppfører seg bra gjør det fordi de har ferdighetene de trenger til å håndtere livets utfordringer på en fleksibel måte.
- ▶ Å hjelpe barn med atferdsvansker er aldri lett og tar alltid mye tid.
- ▶ Du har større mulighet for å lykkes hvis du velger filosofien: «**Barn gjør det bra hvis de kan**» i motsetning til filosofien: «Barn gjør det bra hvis de vil».
- ▶ Husk: Det finnes ikke vanskelige barn, bare barn som har det vanskelig!

Our Education System

Everybody is a genius. But if you judge a fish by its ability to climb a tree, it will live its whole life believing that it is stupid.

Takk for meg og god jul 😊